

JEREMIÁS 31-35.

Lapozzunk Bibliánkban Jeremiás könyvének 31. fejezetéhez! Egyesek szerint Isten örökre hátat fordított Izráelnek, és az ígéreték, illetve áldások, sőt a néppel kötött szövetség most már mind csak az egyházra vonatkozik. Ezen elképzelés szerint mi, vagyis az egyház vagyunk a szellemi értelemben vett Izráel, mivel pedig Isten örökre hátat fordított Izráel népének, most már ránk önti ki a szövetségében megígért áldásokat. Ez az elmélet komoly hatással van az utolsó időkről szóló tanításokra, hiszen behelyezi az egyházat a nagy nyomorúságba. Korábban, Jeremiás könyvének 30. fejezetében maga Isten mondja, hogy Izráel népének át kell majd mennie a nagy nyomorúságon. Nekem azonban erős meggyőződésem, hogy az egyháznak nem kell majd átélnie a nagy nyomorúságot, vagyis azt az időszakot, amikor Isten kiönti haragját a földre. Az Úr ugyanis azt mondja, nem haragra rendelt minket, vagyis az egyházat (1Thessz. 5:9). A 31. fejezet tehát nagyjából a 30. fejezet folytatásának tekinthető, hiszen ezt olvassuk: *„Abban az időben”* – abban az időben. Ha visszalapozunk a 30. fejezet 24. verséhez, ott ezt olvassuk: *„Nem szűnik meg az Úr izzó haragja, amíg el nem végzi és meg nem valósítja szíve szándékait. Az utolsó időben értitek majd meg ezt”*. *„Abban az időben”* – vagyis az utolsó időben, amikor Isten helyreállítja Izráel népét, hogy különleges jóindulattal és szeretettel övezzék őket.

„Abban az időben - így szól az ÚR - Izráel minden nemzetségének Istene leszek, ők pedig népemmé lesznek” (1. vers). Dániel könyvének 9. fejezetében azt látjuk, hogy Dániel imádkozik Istenhez a zsidók hazatérésével kapcsolatban a 70 éves babiloni fogság elteltével. Maga a 9. fejezet is azzal kezdődik, hogy miközben Dániel Jeremiás próféciáit olvasgatja, rádöbben, hogy Jeremiás szavai alapján a babiloni fogság 70 évig tart majd, illetve hogy ennek a hetven éves időszaknak csaknem vége. Így aztán Dániel imádkozni kezd az Úrhoz, és megvallja mind saját, mind pedig a nép bűnét, sőt azt is kimondja, hogy Isten igazságosan ítélte meg a népet, amikor hetven évre fogságba küldte Babilonba. Még imádkozott Dániel, amikor megjelent nála Gábriel, és így szólt hozzá: *„Amikor könyörögni kezdtél, egy kijelentés hangzott el, és én azért jöttem, hogy elmondjam azt neked, mivel te kedves vagy Isten előtt. Értsd meg a kijelentést, és értsd meg a látványt!”* (Dániel 9:23). Majd így folytatta: *„Hetven hét van kiszabva népedre és szent városodra. Akkor véget ér a hitszegés, és megszűnik a vétkek, engesztelést nyer a bűn, és eljön hozzánk az örökké tartó igazság. Beteljesül a próféta látomása, és felkenik a szentek szentjét”* (24. vers). Hetven hét. *„Tudd meg azért és vedd eszedbe: A Jeruzsálem újjáépítése felől való szózat keletkezésétől a Messiás-
fejedelemig hét hét és hatvankét hét van és újra megépítetnek az utcák és a kerítések, még pedig viszontagságos időkben”* (25. vers – Károli). Hét hét és hatvankét hét - összesen 69 hétéves időszak, vagyis 483 esztendő attól a naptól számítva, hogy elhangzik a parancs Jeruzsálem újjáépítésére, Krisztus dicsőséges eljöveteleig. Jézus pedig valóban napra pontosan 483 évvel a parancs kiadása után vonult be

Jeruzsálemben. Ezzel le is tudtuk a 69 hetet, de maradt még egy hétéves időszakunk! Ha tovább olvasunk Dániel könyvében, az Ige azt is elárulja nekünk, hogy a hatvankét hét eltelte után megölik a felkentet és senkije sem lesz. A zsidók szétszóródnak. Pontosan ez is történt. A kijelölt időben eljött Krisztus, ahelyett azonban, hogy felkent királyként megalapította volna örökkévaló országát és beteljesítette volna az összes róla szóló próféciaát, megölték. Kereszthalálával kifizette bűneinkért az árat, és kibékített bennünket Istennel. Halálával valóban engesztelést nyert a bűn. A további három prófécia azonban még nem teljesült be – ez még a jövő zenéje. Ha még tovább olvasunk Dániel könyvében, az is kiderül, hogy megjelenik majd egy fejedelem, aki szövetségre lép Izrael népével. A hétéves időszak kellős közepén viszont megszegi a szövetséget, és a templom szegélyére odakerül az iszonyatos bálvány, a pusztító utálatosság. Dániel a 70. hétről is szól próféciaájában, de vegyük észre, hogy szünetet tart a 69. és a 70. hét között. Így történt ez az életben is. Amikor Jézust megölték – anélkül, hogy megalapította volna országát -, a zsidók szétszóródtak a világban, és évszázadokon keresztül szétszórva éltek, mígnem a cionista mozgalom ösztönzésére el kezdtek visszavándorolni a földjükre. Így jöhetett létre 1948 májusában Izrael mint állam.

Jézus is utal Dániel próféciajára a Máté 24-ben, válaszul tanítványai kérdésére: „Mi lesz a jele a te eljövetelednek és a világ végének?”. Jézus pedig így válaszolt: „*Amikor pedig meglátjátok a pusztító utálatosságot, ahogy Dániel próféta megmondta, ott állni a szent helyen – aki olvassa, értse meg! -, akkor azok, akik Júdeában vannak, meneküljenek a hegyekbe*” (Máté 24:16-17. vers). Mit jelent a pusztító utálatosság, amiről Dániel próféta is beszélt? Amikor az Antikrisztus, a népek fejedelme belép a templomba, megáll a szent helyen, kijelenti magáról, hogy Isten, megszünteti a napi imát és az áldozatokat, és megköveteli, hogy a továbbiakban őt imádja istenként mindenki, ez lesz majd a pusztító utálatosság. Pál is szól erről a Thesszalonikaiakhoz írt második levelében: „*Senki semmiféle módon ne vezessen félre titeket. Mert az Úr napját megelőzi a hittől való elszakadás, amikor megjelenik a törvénytíró, a kárhozat fia. Ez majd ellene támad, és fölébe emeli magát mindennek, amit istennek vagy szentnek mondanak, úgyhogy beül az Isten templomába is, azt állítva magáról, hogy ő isten*” (2Thessz. 2:3-4). Jézus szerint ez is egy jele lesz a vég közeledtének. Még mindig a zsidókhoz szólva így folytatja: „*Aki a ház tetején van, ne szálljon le, hogy kihozzon valamit, és aki a mezőn van, ne térjen vissza, hogy elhozza felsőruháját. Jaj a terhes és a szoptató anyáknak azokban a napokban! Imádkozzatok, hogy ne kelljen télen, sem szombaton menekülnötök*” (Máté 24:17-20). Más szóval, meneküljétek onnan, amilyen gyorsan csak tudtok! A Jelenések könyve azt is elárulja nekünk, hogy ekkor Isten sasszárnyakra emeli őket, és egy biztonságos helyre viszi, ahol táplálja és gondjukat viseli három és fél éven át. Van tehát még egy hétéves jövőbeli időszak, amikor Isten ismét munkálkodni kezd népében, Izraelben. 70 hét lett kiszabva Izrael népére. Ebből 69-re már sor került. De a 70. hétre még várni kell. Addig nem is jön el, amíg az egyházat ki nem ragadja ebből a világból Isten. Isten egy nap mindenképpen kiragadja majd

egyházát a világból, és amikor ez megtörténik, újra kiönti lelkét Izráel népére, és újra munkálkodni kezd majd bennük. Isten tehát nem vetette el Izráelt örökre. Eljön a nap, amikor Isten újra munkálkodni kezd bennük, és Izráel ismét a szövetség népe lesz. Jeremiás erről a hétéves időszakról ír a 30. fejezetben, amely egyben egy rendkívül nehéz időszak is lesz. A népet újra elűzik földjéről. Sajnos egy újabb holokauszt következik, ahogy a Sátán kiönti haragját erre a népre, akiken keresztül Isten elhozta a Messiást a földre. A Sátán a Antikrisztuson keresztül indít majd háborút Izráel népe ellen, hogy eltüntesse őket a föld színéről. A hétéves időszak végén visszatér majd Jézus, a zsidó nép pedig felismeri, befogadja és megváltójaként tiszteli, mi pedig velük együtt szolgáljuk majd az Urat az ő országában.

„Abban az időben - így szól az ÚR - Izráel minden nemzetségének Istene leszek, ők pedig népemmé lesznek. Ezt mondja az ÚR: Kegyelmet kapott a pusztában a fegyvertől megmenekült a nép, a nyugalma felé tartó Izráel. A messzeségben is megjelent az ÚR: Örök szeretettel szerettek, azért vontalak magamhoz hűségesen” (1-3. vers) – Isten tehát az Izráel iránti örök szeretetéről beszél ebben az ígérésben. *„Fölépítelek még, és fölépülsz, Izráel szüze. Fölékesíted még magad, és kézi dobokkal lejtesz táncot a vigadozók közt. Szőlőket ültetsz még Samária hegyein,”* – ez Ciszjordánia, vagyis függetlenül a területhez kapcsolódó politikai vitáktól azt látjuk, hogy egy napon akkor is Izraelé lesz, sőt szőlővel ültetik majd be Samáriát és Ciszjordániát – *„és akik elültetik, azok fogják szüretelni is. Mert eljön az a nap, amikor az örök így kiáltanak Efraim hegyén: Jöjjetek, menjünk a Sionra, Istenünkhöz, az ÚRhoz!”* (4-6. vers). Amikor eljön Krisztus, megalapítja országát, és elfoglalja trónját a Sionon. *„Ezt mondja az ÚR: Ujjongjatok, örüljete Jákób sorsán, vigadozzatok a népek élén, hirdessétek, és mondjatok dicséretet: az ÚR megszabadította népét, Izráel maradékát! Meghozom őket észak földjéről,”* – ez Oroszország – *„összegyűjtöm a föld pereméről. Lesz közöttük vak és sánta, terhes és szülő asszony egyaránt: mint nagy gyülekezet térnek vissza. Sírva jönnek, és fohászkodnak, miközben vezetem őket; folyóvizekhez vezetem egyenes úton, nem botlanak meg rajta. Mert atyja vagyok Izraelnek: Efraim az elsőszülöttem”* (7-9. vers) – érdekes, hogy Isten Efraimot jelöli meg elsőszülöttjének, hiszen emlékezzünk csak, hogy a történet szerint, Manassé született előbb József két fia közül. Isten itt mégis Efraimot említi elsőszülöttként. Az elsőszülöttség azonban nem időbeliséget, hanem fontossági sorrendet jelölt. Efraim fontosabb volt, elsőnek számított a született fiúk között. Ennek tudatában jobban megérthetjük azokat az igeverseket is, melyekkel a Jehova Tanúi próbálják bizonyítani, hogy Jézus nem Isten volt emberi testben.

„Halljátok az ÚR igéjét, ti népek, hirdessétek a távoli szigeteken, és mondjátok: Aki szétszórta Izráelt, össze is gyűjti, és őrzi, mint pásztor a nyáját” (10. vers) – ez Isten ígérete, Jeremiásnak ezt kellett hirdetnie: szétszórta Izráelt, de újra összegyűjtöm őket. *„Mert megváltotta az ÚR Jákóbot, megszabadította az erősebb kezéből. Megjönnek majd, és ujjonganak Sion magaslatán, élvezik az ÚRtól kapott javakat: a gabonát, a mustot és az olajat, a juhokat és a marhákat. Olyan lesz a lelkük, mint az*

öntözött kert, és nem hervadoznak többé” (11-12. vers) – milyen csodás is lesz az a nap, amikor Izráel népe visszatér Istenhez és fiához, Jézus Krisztushoz. „*Akkor táncolva örül majd a szűz, örülnek az ifjak a vénekkel együtt. Gyászukat örömmé fordítom, megvigasztalom őket, örömet szerzek nekik a kiállott szenvedés után. A papokat bőséggel árasztom el, népem pedig jóllakik javaimmal - így szól az ÚR. Ezt mondja az ÚR: Hangos jajgatás hallatszik Rámában, és keserves sírás: Ráhel siratja fiait, nem tud megvigasztalódni, hogy nincsenek többé fiait*” (13-15. vers). Máté az Újszövetségben ezt a Heródes által elrendelt gyermekmészárlás próféciájaként értelmezi. Heródes parancsára Krisztus születésekor minden két évnél fiatalabb fiúgyermeket meggyilkoltak, hogy elpusztítsák az újszülött királyt, akit a napkeleti bölcsek is kerestek. József azonban az angyal figyelmeztetésére hallgatva még időben elhagyta Betlehemet és Egyiptomba menekült. Máté így írja le az ezt követő eseményeket: „*Amikor Heródes látta, hogy a bölcsek túljártak az eszén, nagy haragra lobbant, elküldte embereit, és megöletett Betlehembben és annak egész környékén minden kétesztendő és ennél fiatalabb fiúgyermeket, annak az időpontnak megfelelően, amelyet pontosan megtudott a bölcsektől. Ekkor teljesedett be az, amit Jeremiás prófétált: Hang hallatszott Rámában, nagy sírás és jajgatás. Ráhel siratta gyermekeit, és nem akart megvigasztalódni, hogy már nincsenek*” (Máté 2:16-18). Máté tehát ezekre az eseményekre vonatkoztatja a Jeremiásban szereplő próféciát. Bevallom, ezt az ígérést olvasva, nekem nem jutott volna eszembe, hogy ez a heródesi gyermekmészárlásra utal, de elfogadom, hiszen Máté a Szentlélek indíttatására jelenti azt ki nekünk. És hát ne feledjük, hogy az Újszövetségénél semmi sem magyarázza meg jobban az Ószövetséget. Érdekes, hogy a Jézus Krisztusra vonatkozó próféciákban mindezek a dolgok el vannak rejtve, akiknek azonban a Szentlélek felnyitja a szemét, hirtelen meglátják ezeket a gyöngyszemeket, sőt azt is, hogy ezek is az Úrban teljesednek be. A szövegkörnyezetből azt gondolnánk, hogy egy is egy jövőbeli eseményre vonatkozik, Máté azonban a Szentlélektől ihletve rámutat, hogy ez a prófécia már beteljesült, amikor Heródes megölette a két évnél fiatalabb ártatlan gyermekeket.

„*Ezt mondja az ÚR: Hagyd abba a hangos sírást, ne könnyezzenek szemeid! Mert meglesz szenvedésed jutalma - így szól az ÚR -, visszatérnek fiaid az ellenség földjéről*” (16. vers). Isten tehát megígéri, hogy talpra állítja a népet, és kihozza őket az ellenség földjéről. „*Reménykedhetsz a jövőben - így szól az ÚR -, mert visszatérnek fiaid hazájukba*” (17. vers). Van tehát remény, mert vissza fognak térni. „*Jól hallom Efraim kesergését: Megvertél, mint egy tanulatlan borjút, és én elszenvedtem a verést. Téríts meg engem, hogy megtérjek, mert te vagy, URam, az én Istenem! Mikor elfordultam tőled, megbántam azt, belátva bűnömet a mellemet vertem, szégyenkeztem, pironkodtam, mert viselnem kellett ifjúságom gyalázatát. - Hát nem drága fiam-e Efraim, és nem kedves gyermekem-e? Valahányszor megfenyegetem, mégis mindig törődöm vele. A bensőm remeg érte, irgalmaznom kell neki - így szól az ÚR*” (18-20. vers). Figyeljük csak meg, hogyan beszél Isten elkóborolt fiáról, Efraimról! Nem azt mondja,

hogy örökre végzett vele, elfordult tőle, kitagadta, és soha nem akarja látni! Bár Isten megemlíti a rá váró ítéletet, hozzáteszi, hogy törődik vele, bensője remeg érte és irgalmazni fog neki. *„Állíts magadnak jelzőoszlopokat, rakj le útjelzőket, ügyelj az országútra, az útra, amelyen elmentél! Térj vissza, Izráel szüze, térj vissza városaidba! Meddig tétovázol még, te szófogadatlan leány? Mert valami újat teremt az ÚR a földön: a nő jár a férfi után! Így szól a Seregek URa, Izráel Istene: Fogják még mondani ezt az ígét Júda országában és városaiban, ha majd jóra fordítom sorsukat: Áldjon meg téged az ÚR, igazság hajléka, szent hegy!”* (21-23. vers). *„Áldjon meg téged az Úr, igazság hajléka, szent hegy!”*. Érdeemes megvizsgálunk egy további érdekességet, mégpedig a héber nyelv újbóli használatát napjaink Izraelében. Miután a zsidók hazatértek babiloni fogságukból, Izraelben többé nem a héber nyelvet használták, hanem arámul, illetve görögül kommunikáltak egymással. Csak a tudósok és az írástudók ismerték a hébert, akik viszont gyermekként Babilonban nevelkedtek, az ottani iskolákba jártak és a babiloni gyerekekkel együtt játszottak, a héber helyett az arámot sajátították el, így az vált az elterjedté fogságból való hazatérésüket követően. Érdekes azonban, hogy a cionista mozgalom vívmányaként, amikor a zsidók legutóbb visszatértek földjükre, ismét a héber vált a nemzeti nyelvvé. Ismét a hébert használják tehát az ott élők, és héberül hirdetik: *„Áldjon meg téged az Úr, igazság hajléka, szent hegy!”*.

„Ott laknak majd Júdában és összes városában együtt a földművesek és az állattenyésztők. Felüdítem a fáradt lelket, és megelégitem minden elcsüggedt lelket. Akkor mondják majd: fölébredtem és fölnéztem; milyen jólesett az alvás! Eljön még az az idő - így szól az ÚR -, amikor bevetem Izráel házát és Júda házát embermaggal és állatmaggal” (24-27. vers) – Jeremiás felébredt, ahogy Isten mindezt kijelentette neki, és milyen csodás is lehetett felismerni, hogy bár most épp a pusztulás küszöbén állnak, Isten egy napon talpra állítja majd őket. *„És ahogy gondom volt arra, hogy kigyomláljam és kiirtsam, leromboljam és elpusztítsam őket, és veszedelmet hozzak rájuk, úgy gondom lesz arra is, hogy fölépítsem és elültessem őket - így szól az ÚR”* (28. vers). Ha most visszalapozunk Jeremiás könyvének 1. fejezetéhez, melyben Isten elhívja Jeremiást a prófétai szolgálatra, a következőket olvashatjuk: *„Lásd, én a mai napon népek és országok fölé rendellek, hogy gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és plántálj!”* (Jer. 1:10). Azt az utasítást kapta tehát, hogy hirdesse a rájuk váró pusztulást. Itt pedig Isten kijelenti: *„Én gyomláltam ki őket, én romboltam le őket, és én pusztítottam el, de arra is gondom lesz, hogy fölépítsem és elültessem őket!”*. Egy napon tehát Isten újra munkálkodni fog Izraelben.

„Abban az időben nem mondják többé, hogy az apák ettek egest, és a fiak foga vásott el tőle, hanem mindenki a maga bűnéért hal meg: minden embernek a saját foga vásik el, ha egest eszik” (29-30. vers). Létezett abban az időben egy szólás-mondás, amelyben lényegében a fiak apáikat hibáztatták saját nehézségeikért ahelyett, hogy vállalták volna tetteikért a felelősséget. Gyerekkoromban bennünket bizony mindig felelősségre vontak tetteinkért. Aztán felnőttkoromra a társadalom hozzáállása

megváltozott, és hirtelen mindenért a szülőt kezdték hibáztatni. Így hát akkor is nekem kellett vállalnom a felelősséget! Látjátok, nem menekülhettem! Azt mondják, a személyiségünket a génjeink, a környezetünk, illetve az idő határozza meg. Abban ugyan még nem sikerült konszenzusra jutniuk a tudósoknak, hogy melyik tényező milyen mértékben hat személyiségünkre. Mégis úgy tűnik, az ember mindig arra törekszik, hogy valaki másra hárítsa a felelősséget. Nem szívesen vállalunk felelősséget önmagunkért, inkább amikor csak tehetjük, bűnbakot keresünk, akit hibáztathatunk. „De hát én tökéletes lennék, ha nem érnének állandóan mindenféle környezeti behatások! A körülményeim miatt vagyok ilyen amilyen. Azért vannak dühkitöréseim, és azért viselkedem ilyen ostobán! Nem az én hibám! A gyerekek tehetnek róla, mert túl hangosan tévéznek a másik szobában! Azért ejtettem le és törtem el a vázát, nem pedig azért, mert ügyetlen vagyok! Igenis az ő hibájuk!”. Mindig valaki mást próbálunk hibáztatni gyengeségeinkért és hibáinkért. Nem meglepő tehát, hogy az imént említett szólás-mondás olyan nagy népszerűségnek örvendett! Ezt mondogatták: „Az apák ettek egrest, és a fiak foga vásott el tőle”. Apáikat hibáztatták saját problémáikért. Isten viszont kijelenti, hogy abban az időben többé nem mondogatják majd ezt, mert mindenkinek felelősséget kell vállalnia saját tetteiért. Így is van ez. Amikor ott állunk majd Isten előtt, mindannyiunknak felelősséget kell vállalnunk saját tetteinkért. Hiába mondogatjuk: „De hát az édesapám egy roncs volt! nem tudtam mit kezdeni azzal, hogy te vagy az én mennyei atyám, mert az édesapám szörnyű apa volt!”. Ez nem mentesít téged a felelősség alól! Felelned kell Isten előtt a tetteidért. Amit tettél, azért te vagy felelős. Léteznek és a múltban is léteztek persze olyan vallási csoportok, melyek igyekeztek levenni az ember válláról a felelősséget mondván: „Mi leszünk a te pásztorod, és átvállaljuk érted a felelősséget!”. Az emberek pedig nagy számban követik az ilyeneket, hiszen mindannyian szívesen bújnánk ki tetteink felelőssége alól! Ezek a emberek azt mondogatják: „Hiszen a Sátán vett rá arra, hogy megtedd! Őt terheli a felelősség!”. Nem, a tetteimért én vagyok felelős, és egy napon Isten előtt el kell majd számolnom tetteimmel. Így hát amikor megállok Isten előtt, nem jöhetek majd azzal, hogy „az apák ettek egrest, és a fiak foga vásott el tőle”. Nekem kell felelnem Isten előtt azért, aki vagyok, és azért, amit tettem. Nem kereshetek bűnbakot, és nem hibáztathatok másokat. Mindenki saját tetteiért felelős.

„Eljön az az idő - így szól az ÚR -, amikor új szövetséget kötök Izráel és Júda házával. Nem olyan szövetséget, amilyent őseikkel kötöttem, amikor kézen fogva vezettem ki őket Egyiptom földjéről. De ezt a szövetséget megszegték, pedig én voltam az Uruk - így szól az ÚR” (31-32. vers). Új szövetséget kötök velük – mondja az Úr. De milyen is volt az a szövetség, amit korábban kötött velük? Amikor a nép kivonult Egyiptomból, a Sínai-hegyhez érve Isten átadta nekik a törvényt, majd hozzátette: „Most azért, ha engedelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok szövetségemet, akkor ti lesztek az én tulajdonom valamennyi nép közül, bár enyém az egész föld” (2Mózes 19:5). Az első szövetség tehát, melyet Isten a

népével kötött, a törvény iránti engedelmességükre épült. A nép azonban megszegte a törvényt, és így az Istennel való szövetséget is. Istentől kapták a tízparancsolatot, de megszegették. Nem tartották meg Isten rendelkezéseit. Ezért Isten kijelenti, hogy új szövetségre lép népével. Ez az új szövetség azonban más lesz, mint a régi, amely a törvény betartására épült. De vajon milyen is ez az új szövetség? „*Hanem ilyen lesz az a szövetség, amelyet Izráel házával fogok kötni, ha eljön az ideje - így szól az ÚR -: Törvényemet a belsejükkbe helyezem, szívükbe írom be. Én Istenük leszek, ők pedig népem lesznek*” (33. vers). Más szóval: „Meváltoztatom a hozzáállásukat, megváltoztatom a szívüket. Többé nem egy külső kényszer hatására kell majd betartaniuk a törvényeket. Új szövetséget kötök velük: szívükbe írom törvényeimet és új természettel ajándékozom meg őket!”.

Isten pontosan ezt is tette értünk. Erről szól a keresztyénység. Jézus is kijelentette, hogy újjá kell születnünk. Fizikai értelemben már egyszer megszülettünk, de szellemi értelemben is meg kell születnünk. „*Ami testtől született, test az, és ami Lélektől született, lélek az. Ne csodálkozz, hogy ezt mondtam neked: Újonnan kell születnetek*” (János 3:7). Egy új természetre van szükségünk, és amint ezt megkapjuk, Isten a szívünkbe írja törvényeit. Ekkor új vágyak fogalmazódnak meg bennünk – vágyani fogunk Isten dolgaira -, és egy mélyreható, belső változás valósul meg bennünk. Ugyanerről szól az az új szövetség is, amit Isten velünk kötött Jézus Krisztus által – megváltozik a természetünk. Milyen fontos is, hogy újjászülessünk, hiszen az első szövetséget mi is megszegettük. Mi sem tudjuk betartani a törvényeket. Mindannyian megszegettük! Mindannyian vétkeztünk és híján vagyunk Isten dicsőségének. Isten azonban egy új szövetségre lépett velünk. A régi szövetség azon múltott, milyen hűségesen tartja be az ember az isteni törvényeket. Az új szövetség azonban Isten hűségére épül: Isten hűségesen megigazít bennünket, ha hitünket Jézus Krisztusba vetjük. A régi szövetség felbomlott, mert az emberre épült. Az új szövetség azonban megmarad, mert Istenre épül. Isten tehát egy új szövetséget kötött velünk, sőt megköti majd Izráel házával is a megfelelő időben. Izráel népe még mindig a régi szövetség alapján járul Isten elé. De csak részben, hiszen ma már nem mutatnak be áldozatot, amelyet viszont Isten megkövetelt bűneik bocsánatára. A zsidóság tehát mind a mai napig a Jézus Krisztus általi, bűnbocsánatot hozó szövetségen kívül próbál Istenhez közeledni.

„*Akkor nem tanítja többé egyik ember a másikat, ember az embertársát arra, hogy ismerje meg az URat, mert mindenki ismerni fog engem, kicsinyek és nagyok - így szól az ÚR -, mert megbocsátom bűneiket, és nem gondolok többé vétkeikre*” (34. vers). Milyen csodás szövetség is ez! Megbocsátja bűneiket, és nem gondol többé vétkeikre. „*Ezt mondja az ÚR, aki adott napot, hogy világítson nappal, és adott szabályt a holdnak és a csillagoknak, hogy világítsanak éjjel, aki felriasztja a tengert úgy, hogy hullámai zúgnak, akinek Seregek URa a neve: Ha majd eltűnik ez a rend színem előtt - így szól az ÚR -, akkor szakad magva Izráelnek is, és soha többé nem lesz az én népem*” (35-36. vers). „*Ezt mondja az ÚR:*

Ha majd meg lehet mérni az eget odafent, és ki lehet kutatni a föld alapjait idelent, akkor vetem meg én Izráel utódait mindazért, amit elkövetett - így szól az ÚR. Eljön az az idő - így szól az ÚR -, amikor fölépül az ÚR városa, a Hananél-toronytól a Szöglet-kapuig. Azután továbbmegy a mérőzsinór egyenesen a Gáréb-halomig, majd elfordul Góá felé. Az egész Hulla-völgy és Hamu-völgy meg az egész Mezőség a Kidrón patakig, a Ló-kapu szögletéig napkelet felé az ÚR szent helye lesz. Nem düljék föl, és nem rombolják le soha többé” (37-40. vers). Érdekes, hogy mindezeket a hegyeket és egyéb földrajzi helyeket az Ige Jeruzsálem részeként említi, napjainkban pedig valóban Jeruzsálem részei is! Hiszen a város Jeremiás ideje óta jócskán kiterjesztette határait.

32. fejezet: *„Az ÚR igéje szólt Jeremiáshoz Cidkijának, Júda királyának a tizedik esztendejében, amely Nebukadneccar tizennyolcadik esztendeje volt” (1. vers). Jeruzsálem Cidkijá uralkodásának 11. évében esett el, vagyis közel már a vég. „Akkor már körülzárva tartotta a babilóniai király hadserege Jeruzsálemet, Jeremiás próféta pedig fogoly volt Júda királyának palotájában, a börtön udvarában. Itt tartotta fogva Cidkijá, Júda királya, ezzel a váddal: Miért prófétálsz, hogy azt mondja az ÚR: Ezt a várost a babilóniai király kezébe adom, és ő elfoglalja azt? És Cidkijá, Júda királya sem fog megmenekülni a káldeusok kezéből, hanem minden bizonnyal a babilóniai király kezébe kerül, személyesen beszél veled, és szemtől szembe fogja látni. Babilóniába viszi Cidkiját, és ott lesz, amíg rá nem tekintek - így szól az ÚR. Hiába harcoltok a káldeusok ellen, nem boldogultok!” (2-5. vers). Amikor mindezt Jeremiás elmondta a királynak, az annyira feldühödött, hogy börtönbe vetette a prófétát. Annak szemléltetéseként, hogy Jeremiás könyvében az egyes fejezete nem időrendi sorrendben követik egymást, meg kell említenem, hogy az a prófécia, amelyre itt Jeremiás utal, és amelynek értelmében Cidkijá a babilóniai király kezébe kerül és személyesen fogja látni, a 34. fejezetben is megtalálható. Nem szabad tehát a Jeremiás könyvében található próféciákat úgy olvasnunk, mintha időrendi sorrendben következnének. Ezzel a próféciával pedig később még találkozunk majd a 34. fejezetben. Emiatt záratta a király Jeremiást börtönbe.*

Ezen a ponton Jeremiás a királyi udvarban raboskodik: *„Jeremiás ezt mondta: Így szólt hozzám az ÚR igéje: Sallum nagybátyádnak fia, Hanamél el fog jönni hozzád, és ezt mondja: Vedd meg szántóföldemet Anátóban, mert mint rokonnak, neked van jogod megvenni. El is jött hozzám Hanamél, a nagybátyám fia az ÚR szava szerint a börtön udvarába, és ezt mondta nekem: Vedd meg szántóföldemet, amely Benjámin földjén, Anátóban van, mert tied az öröklés joga, vedd meg mint legközelebbi rokon! Mivel ráismertem, hogy ez az ÚR szava,” (6-8. vers). Az a baj, hogy ekkorra már Benjámint legyőzte Babilon, így a kérdéses földterület babiloni fennhatóság alatt állt. A nép 70 évig él majd babiloni fogságban. Ugyan miért akarna megvásárolni egy olyan szántóföldet, amely már egyébként is a*

babiloniak kezében van? Isten azonban egyértelműen erre kéri: amikor másnap meglátogatja őt Hanamél unokatestvére, és megkéri, hogy vegye meg édesapja szántóföldjét, az Úr azt mondja Jeremiásnak, hogy tegye meg. Jeremiás biztosan a fejét vakargatva azt gondolta, biztosan nem az Úr mondja ezt neki! De aztán valóban megjelent Hanamél, és valóban ezzel a kéréssel állt elő. Akkor már felismerte Jeremiás, hogy az Úr szava ez, de még mindig zavarta őt a dolog. Vajon miért akarja Isten, hogy ezt tegyem? Mégis engedelmeskedett.

„Megvettem Hanaméltól, nagybátyám fiától az anatóti szántóföldet, és kimértem az érte járó pénzt, tizenhét ezüstsekelt. Megírtam a szerződést, lepecsételtem, és tanúkkal hitelesítettem, az ezüstöt pedig kimértem mérlegen. Azután fogtam az adásvételi szerződést, azt is, amely annak rendje-módja szerint le volt pecsételve, meg a le nem zártat is, és odaadtam az adásvételi szerződést Bárúknak, Nérijjá fiának, Mahszéjá unokájának, nagybátyám fia, Hanamél előtt, az adásvételi szerződést aláíró tanúk előtt, meg a börtön udvarán ülő júdaiak előtt. És ezt parancsoltam a jelenlétükben Bárúknak: Így szól a Seregek URa, Izráel Istene: Fogd ezeket az iratokat, ezt az adásvételi szerződést, a lepecsételtet is, meg ezt a le nem zárt szerződést is, és tedd azokat cserépedénybe, hogy sokáig megmaradjanak! Mert ezt mondja a Seregek URa, Izráel Istene: Fognak még házat, szántóföldet és szőlőt venni ebben az országban!” (9-15. vers) – ez tehát egy jel volt: Jeremiás hitének jele, hogy Isten hazahozza majd őket fogságukból. Bár a föld már az ellenség fennhatósága alatt áll, Isten visszahoz bennünket. A föld újra a miénk lesz.

A zsidó törvények értelmében, amikor valaki eladta, vagy elveszítette földjét, mindig eljött az idő – általában a hetedik év -, amikor a földet vissza lehetett vásárolni. Így hát az adott földterület az új tulajdonos birtokában volt hat évig, de a hetedik évben az eredeti tulajdonosnak jogában állt azt visszavásárolni. Persze csak akkor, ha teljesíteni tudta az gondosan lepecsételt adásvételi szerződésben előzetesen lefektetett feltételeket. A visszavásárlás évében tehát elővették a szerződéseket, feltörték a pecsétet, a földterületre igényt tartónak bizonyítania kellett, hogy jogában áll a földet visszavásárolni, majd le kellett tennie a szerződésben előzetesen meghatározott összeget, és akkor valóban visszaszerezhetette a szántóföldet. Így hát egy adott föld csak akkor került egy másik tulajdonos birtokába végérvényesen, ha a visszavásárlási évben egy erre jogosult sem tudta a földet visszavásárolni. Volt azonban az erre vonatkozó törvénynek még egy kitétele: ha valakinek személyesen nem állt módjában, hogy a földet visszavásárolja, egy családtag, vagyis például egy fivér, egy nagybácsi, vagy egy unokatestvér szintén visszavásárolhatta, hogy a szántóföld visszakerülhessen a családba. Ezt az embert nevezték góelnek, vagyis a családi tulajdon megváltójának. Érdekes zsidó törvénnyel állunk itt szemben, melyet Isten egészen biztosan azért hozott létre, hogy még érthetőbben szemléltesse a megváltást. Hiszen a föld eredetileg Istené - Ő teremtette. Majd megteremtette az embert, és a földet az ember kezébe helyezte. Isten megalkotta Ádámot és Évát, majd azt mondta nekik: „Sokasodjatok, gyarapodjatok és

népesítsétek be a földet, mert nektek adom!”. Isten az embernek adta a föld feletti uralmat – a halak, a madarak és minden mozgó és csúszó-mászó élőlény feletti uralmat.

De amikor a Sátán megjelent az Éden kertjében, megkísértette Évát, majd Éva Ádámnak is adott a tiltott gyümölcsből, tetteikkel alávetették magukat a Sátánnak, ezzel pedig a föld feletti uralmukat is átadták neki. Attól a ponttól kezdve tehát a Sátán vált a föld birtokosává. A föld most az övé. Az ember játszotta azt a Sátán kezére. Földünk azóta is a Sátán uralma alatt áll. Ma már nem azt a világot látjuk, amit egykor Isten megteremtett, és nem olyanak látjuk, amilyenek azt Isten eredetileg szánta. Ma egy szenvedéssel teli világot látunk. Isten sohasem szánta ilyennek. Ma egy előítéletekkel teli világot látunk. Isten nem ilyennek szánta. A mai világban a gazdagok elnyomják a szegényeket. Isten nem ilyennek szánta a világot. A mai világban az emberek éhenhalnak. Isten nem ilyennek szánta a világot. Világunk telve van betegséggel. Isten nem ilyennek szánta. Minden szenvedés és gonoszság, amit ma a világban látunk, az ember Isten elleni lázadásának eredménye – mert az emberek nem hajlandóak engedelmeskedni Istennek és Isten törvényeinek. Az eredmény pedig ma is jól látható: romlott világunk telve van erőszakkal és haszonleséssel. Isten nem ilyennek szánta a világot. Eredeti terve az volt, hogy mindannyian egyenrangú felekként és testvérekként éljünk egymás mellett. Nem helyes tehát, ha Istent hibáztatjuk a világ problémáiért! Nem helyes, ha Isten hibáztatjuk a büntettekért, a betegségekért, a torzszülött babákért, és mindazért a gonoszságért, amit magunk körül látunk. Ezekért nem Isten a hibás. Jézus kétszer is e világ fejedelmeként említi a Sátánt. Az ember nem tudta visszavásárolni a földet. A Sátán kezére játszotta, és aztán már nem volt mit tenni. Nem tudta visszavásárolni. Hiszen az ember szellemi értelemben csődben van. Ezért aztán úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta épp erre a célra. Egyszülött fiát adta, hogy a világot megváltsa – hogy visszavásárolja. Jézus emberré lett, hogy családtagunkként jogosulttá váljon visszavásárolni a földet. Ő a Megváltó. Emberré lett, hogy visszajuttassa a földet Isten tulajdonába.

Amikor Jézus emberré lett, a Sátán egyszer felvitte őt egy magas hegyre, megmutatta neki a világ minden birodalmát és azok dicsőségét, majd így szólt: *„Neked adom mindezt a hatalmat és dicsőséget, mert nekem adatott, és annak adom, akinek akarom. Ha tehát leborulsz előttem, tied lesz mindez”* (Lukács 4:6-7). A Sátán a földkerekség országait ígéri Jézusnak, ő pedig nem tagadja, hogy a Sátánhoz tartoznának és ő valóban annak adja, akinek csak akarja. A Sátán fellengzős állítása igaz volt. És mind a mai napig igaz. Ez a világ még mindig a Sátáné, bár Jézus kereszthalálával már kifizette a szükséges árat – vérével megváltott bennünket és kifizette az árat. De a világ még mindig a Sátán uralma alatt áll. A világ még mindig aláveti magát a Sátánnak. Az egész teremtett világ sóhajtozik és vajúdik a megváltás napját várva. Mindannyian ezt a napot várjuk. A Jelenések könyvének 4. fejezetében, amikor János a

mennyben találja magát, hirtelen megpillantja Isten trónját, körülötte pedig kisebb trónokon a véneket, majd az üvegtengert Isten trónja előtt, meg a kerúbokat, és hallja, amint az Urat dicsérik: „*Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, és aki van, és aki eljövendő!*” (Jel. 4:8). És akkor megpillantja a huszonnégy vént, akik arcra borulnak Isten előtt, koronájukat odateszik Isten trónja elé, és ezt mondják: „*Méltó vagy, Urunk és Istenünk, hogy tied legyen a dicsőség, a tisztesség és a hatalom, mert te teremtettél mindent, és minden a te akaratodból lett és teremtetett*” (Jel. 4:11).

Ezután az 5. fejezetben János megpillant egy könyvet a trónuson ülő jobb kezében, mely hét pecséttel van lepecsételve, belül és kívül pedig tele van írva. Ezen a ponton visszaköszön amit Jeremiás könyvében olvastunk a lepecsételt iratok kapcsán. Ez a föld adásvételi szerződése. A könyvet hét pecsét zárja, és hirtelen egy angyal kiált fel: „*Ki méltó arra, hogy felnyissa a könyvet, és feltörje a pecsétjeit?*” (Jel. 5:2). Más szóval: ki tudná visszavásárolni, megváltani a földet, hogy az újra Isten tulajdonába kerüljön? „*De sem a mennyben, sem a földön, sem a föld alatt nem tudta senki felnyitni a könyvet, sem beletekinteni abba. És nagyon sírtam*” (3-4. vers). Miért zokog János? Azért, mert ha ezen a ponton senki sem váltja meg, vagyis vásárolja vissza a földet, az örökre a Sátán kezében marad. Ez pedig több, mint amit János el tudott viselni. „*Ekkor a vének közül egy így szólt hozzám: Ne sírj! Íme, győzött az oroslán Júda törzséből, a Dávid utóda, és felnyitja a könyvet és hét pecsétjét*” (5. vers). Ekkor János így folytatja: „*És láttam, hogy a trónus és a négy élőlény közelében, a vének között, ott áll a Bárány: olyan volt, mint akit megöltek (...)* A Bárány odament, és átvette a könyvet a trónuson ülő jobb kezéből, és amikor átvette a könyvet, a négy élőlény és a huszonnégy vén leborult a Bárány előtt – mindegyiknél hárfa volt és aranycsésze, tele füstölőszerrel: a szentek imádságai ezek -, és új éneket énekeltek ekképpen: *Méltó vagy arra, hogy átvedd a könyvet, és feltörd annak pecsétjeit, mert megölettél és véreddel vásároltad meg őket Istennek minden törzsből és nyelvből, minden nemzetből és népből, és királysággá és papokká tetted őket a mi Istenünknek, és uralkodni fognak a földön*” (6-10. vers). Milyen dicsőséges is az a nap, amikor a föld királyságai ismét a mi Urunk királyságaivá válnak! A földet pedig helyreállítja Isten, és akkor olyannak láthatjuk, amilyennek Isten eredetileg szánta, amikor megteremtette a földet, és ráhelyezte az embert. Akkor majd békében, szeretetben és igazságban élhetünk együtt – minden ember a maga szőlősében és fügefája alatt. Én pedig a saját kis kókuszfám alatt!

Ez tehát egy igen csak érdekes rész Jeremiás könyvében, hiszen bepillantást nyújt nekünk ebbe a zsidó törvénybe. De van itt még egy apróság, ami szintén érdekes. Amikor Jézus átveszi a könyvet, és kezdi feltörni a pecsétet, egymást követik az ítéletet, majd a 10. fejezetben azt olvassuk, hogy egyik lábát ráteszi a tengerre, a másikat pedig a földre, és kijelenti, hogy a világ királyságai most már az Úr Jézus Krisztus királyságai, vagyis Jézus birtokba veszi azt, amit tulajdon vérére vásárolt meg. Érdekesnek találom, hogy általában egy szolgának hat évig kellett szolgálnia urát, de a hetedik évben elnyerte

szabadságát. Most az 1970-es években járunk, így hát idestova hatezer évvel szegődött Ádám a bűn és a Sátán szolgálatába. Egyre közelebb járunk a hétezeredik évhez. A megváltás ideje közel. Gondoljatok csak bele! Hamarosan elérkezünk a 2000. évhez! Ádám bukását persze lehetetlen pontosan beazonosítani, de Usher püspök számításai szerint erre körülbelül i.e. 4004-ben került sor. Ha ez valóban így van, akkor a hétezeredik év 1996-ban kezdődne. Persze itt most nem a dátumokon van a hangsúly, hiszen nem tudhatjuk biztosan. A lényeg, hogy egyre közelebb járunk a véghez. De ha belegondolunk, hatezer évnél többet nem is nagyon bírnánk! Ennyi idő alatt sikerült épp annyit pusztítanunk, amennyit csak lehet anélkül, hogy önmagunkat is elpusztítanánk. Az Úr tehát egy napon beavatkozik majd, és megalapítja az ő országát, amelynek sohasem lesz vége. Egészen bámulatos tehát itt Jeremiásban olvasni erről a törvényről, melynek értelmében valaki, vagy akár egy rokon is visszavásárolhatta a szántóföldet adott feltételek mellett. Bámulatos látni, milyen szerepe volt a megkötött és lepecsételt szerződésnek. Mivel Jeremiás unokatestvére Hanamél képtelen volt visszavásárolni a földet, Jeremiást kérte meg, így Jeremiás váltotta meg a földet. Nincs ez másként a mi esetünkben sem. Az ember képtelen megváltani önmagát. Ezért aztán eljött Jézus, és ő váltott meg bennünket. Jézus megváltotta a világot – és bennünket is, az ő gyermekeit!

„Majd így imádkoztam az ÚRhoz, miután odaadtam az adásvételi szerződést Bárúknak, Nérijjá fiának:” – Jeremiást még mindig nyugtalanítja a dolog. Micsoda ostobaság, hogy ezt teszem! Miért kéne ezt tennem? – *„Ó, Uram, URam! Te alkottad az eget és a földet nagy hatalommal és kinyújtott karral. Neked semmi sem lehetetlen”* (16-17. vers). Szerintem nagyon is hasznos dolog tanulmányozni a Bibliában előforduló imádságokat. Jeremiás imáját is érdemes itt közelebről megvizsgálni. Vegyük csak észre, mivel kezd: *„Ó Uram! Te alkottál mindent! Neked semmi sem lehetetlen!”*. Hát lehet ennél csodásabban kezdeni egy imádságot? *„Mi Atyánk, aki a mennyben vagy, szenteltessék meg a te neved!”*. A tanítványok is javarészt ezt a mintát követték imádságaikban: *„Ó, Uram, te vagy az Isten! Te alkottad a mennyet és a földet, és benne mindent!”*. Bizony jó az, amikor imában megszólítjuk Istent, ha emlékeztetjük magunkat, kihez is beszélünk. *„Uram, nekem semmi sem lehetetlen!”*. Emlékezzünk erre, amikor imádkozunk!

„Te irgalmas vagy ezerízíg, de megfizetsz az atyák bűnéért fiaiknak is, te nagy Isten, te hatalmas, akinek Seregek URa a neve! Nagyszerűek a terveid, hatalmasak a tetteid. Szemedet rajta tartod az emberek minden útján, mindenkivel útjai és tetteinek gyümölcse szerint bánasz. Te jeleket és csodákat tettél Egyiptomban, Izráelben és az emberek között a mai napig. Olyan nevet szereztél magadnak, amely ma is nagy. Kihoztad népedet, Izráelt Egyiptomból jelek és csodák között, erős kézzel, kinyújtott karral, nagy félelmet keltve. Nekik adtad ezt az országot, amelyet esküvel ígértél oda őseiknek: ezt a tejjel és mézzel folyó földet. Ők bementek, és birtokba vették azt. De nem hallgattak szavadra, nem éltek törvényed szerint, és nem tették meg mindazt, amit megparancsoltál nekik. Ezért zúdítottad rájuk mindezt a veszedelmet. Az

ostromsáncok már a városig érnek, elfoglalására készen, és ez a város fegyver, éhínség és dögvész folytán az ostromló káldeusok kezébe kerül. Amit megígértél, megtörtént, amint látod! És mégis ezt mondtad nekem, Uram, ó, URam: Vedd meg ezt a szántóföldet ezüstért, és hitelesítsed tanúkkal! - pedig ez a város a káldeusok kezébe kerül!” (18-25. vers) – miért vegyem meg, ha úgyléts elvész? Érdekes, hogy Jeremiás csak egy hosszú imádság után fogalmazza meg panaszát. Nem azzal kezdi, hanem előbb Isten nagyságáról és hatalmáról beszél, majd végül megfogalmazza aggodalmát. „Uram, te tényleg azt akarod, hogy vásároljam meg ezt a földet, amikor már régesrég a káldeusok kezében van?”. Az pedig válaszolt neki.

„Így szólt az ÚR igéje Jeremiáshoz: Én vagyok az ÚR, minden élőnek az Istene. Van-e számomra lehetetlen?” (26-27. vers). Isten elismétli, amit Jeremiás mondott korábban. Jeremiás kijelentette: „Neked semmi sem lehetetlen”. Isten pedig ezt visszhangozva megkérdezi tőle: „Van-e számomra lehetetlen?”. „Azért ezt mondja az ÚR: Én ezt a várost a káldeusok kezébe, és Nebukadneccar babilóniai király kezébe adom, és ő elfoglalja azt. Behatolnak az ostromló káldeusok ebbe a városba, fölgyújtják a várost, és fölperzselik a házakkal együtt, amelyeknek a tetején a Baalnak tömjéneztek, és más isteneknek mutattak be italáldozatokat, így bosszantottak engem” (28-29. vers). Izraelben lapos tetős házakat találunk mindenütt, és a teraszuk is fent van a tetőn. Így aztán nem meglepő, hogy gyakran látni asszonyokat söprögetni a tetőn, ahogy a teraszukat takarítják. Jeremiás idejében azonban az emberek fent, a háztetőkön tömjéneztek és mutattak be italáldozatokat mindenféle hamis istenek. Isten pedig kijelenti, hogy felperzseli a házakat. „Bizony, Izráel és Júda fiai iffúságuktól fogva mindig azt tették, amit rossznak látok, Izráel fiai mindig bosszantottak engem kezük csinálányaival - így szól az ÚR. Mert csak lángoló haragot okozott nekem ez a város, felépülése napjától a mai napig. Ezért elvetem magam elől. Mert Izráel és Júda fiai sok gonoszságot követtek el bosszantásomra, ők maguk, királyaik, vezetőik, papjaik, prófétáik, Júda férfiai és Jeruzsálem lakói. Hátukat fordították felém, nem arcukat, bár tanítottam őket, idejében tanítottam, de nem fogadták meg engedelmesen az intést. Förtelmes bálványaitat abban a házban állították föl, amelyet az én nevemről neveztek el, és tisztátalanná tették azt. Áldozóhalmokat építettek a Baalnak a Ben-Hinnóm völgyében, és feláldozták fiaikat és leányaikat a Moloknak” – gyermekeiket megégették, hogy Molokot kiengeszteljék – „Pedig ezt nem parancsoltam, sőt eszembe sem jutott, hogy ilyen utálatos dolgot követnek el, és ezzel viszik vétekbe Júdát. Most mégis ezt mondja az ÚR, Izráel Istene, erről a városról, amelyről azt mondjátok, hogy fegyver, éhínség és dögvész folytán a babilóniai király kezébe kerül: Összegyűjtöm majd népét mindazokból az országokból, ahová szétszórtam lángoló haragomban és nagy felháborodásomban” – az Úr tehát azt mondja, igen, minderre sor kerül majd, de a jövőben azután - „Visszahozom őket erre a helyre, letelepítem, és biztonságban lesznek. Az én népem lesznek, én pedig Istenük lesznek. Egy szívet és egy utat adok nekik, hogy engem féljenek mindenkor, és jó dolguk legyen nekik is, meg utódaiknak is. Örök szövetséget kötök velük, nem fordulok el tőlük, jót teszek velük, és

olyanná teszem szívüket, hogy féljenek engem, és ne hajoljanak el tőlem. Örömmel teszek jót velük teljes szívemmel és lelkemmel, és véglegesen elültetem őket ebbe a földbe. Mert ezt mondja az ÚR: Ahogyan elhoztam erre a népre mindezt a nagy rosszat, ugyanúgy elhozom rájuk mindazt a jót is, amit most ígérek nekik. Mert fognak még szántóföldet venni ebben az országban, amelyről azt mondjátok, hogy ember és állat nélkül maradt pusztaság, amely a káldeusok kezébe került. Ezüstért vesznek szántóföldet, lepecsételt és tanúkkal hitelesített szerződést írnak róla Benjámín földjén, Jeruzsálem környékén és Júda városaiban, a hegyvidék, az alföld és a Délvidék városaiban, mert jóra fordítom sorsukat! - így szól az ÚR” (30-44. vers). Az Úr tehát megnyugtatja Jeremiást, hogy a nép vissza fog térni a földjére. „Megtartom a szavam, hiszen megígértem, hogy visszahozom őket!” – mondja Jeremiásnak Isten.

33. fejezet: „Másodszor is szólt az ÚR igéje Jeremiáshoz, amikor még fogoly volt a börtön udvarában. Ezt mondta az ÚR, aki a földet megalkotta, az ÚR, aki azt megformálta és megerősítette - az ÚR az ő neve -: Kiáltts hozzám, és válaszolok,” – épp most kiáltott az Úrhoz, Isten mégis arra kéri, kiáltson hozzá - „hatalmas és megfoghatatlan dolgokat jelentek ki neked, amelyekről nem tudhatsz!” (1-3. vers). Isten tehát felhívást intéz Jeremiáshoz: „Kiáltts hozzám, és megígérem, hogy ha kiáltasz, válaszolok!”. Ez már Jeremiás elhívása után van. Jeremiás már imádkozott, de most Isten mégis azt mondja, kiáltts hozzám, és válaszolok. Hatalmas és megfoghatatlan dolgokat jelentek ki neked! Isten csodálatos ígérete ez! Ha hajlandó vagy kiáltani az Úrhoz, ő hatalmas dolgokat mutat meg neked. „Mert ezt mondja az ÚR, Izráel Istene, e város házairól és Júda királyi palotáiról, amelyeket leromboltak, hogy felhasználják az ostromsáncokkal és fegyverekkel szemben azok, akik harcba bocsátkoztak a káldeusokkal, de csak a lángoló haragomban megölt emberek holttestével lett tele a város, mert elrejtettem arcomat az elől a város elől sok gonoszsága miatt: Én majd bekötözöm és orvoslom sebeit, meggyógyítom őket, és megmutatom nekik: milyen kincs az igazi béke. Jóra fordítom Júda és Izráel sorsát, újjáépítem őket, hogy olyanok legyenek, mint régen. Megtisztítom őket minden bűnüktől, amelyeket elkövettek ellenem; megbocsátom minden bűnüket, amelyeket elkövettek ellenem, amikor elpártoltak tőlem. Ez a város hírnevet, örömet, dicséretet és tisztességet szerez majd nekem a föld minden népe előtt, ha meghallják, hogy mennyi jót teszek velük. De rettegni és reszketni is fognak, ha látják, mennyi jót és milyen békességet adok nekik. Ezt mondja az ÚR erről a helyről, amelyet ember és állat nélkül maradt pusztának mondtok, Júda városairól és Jeruzsálem utcáiról, amelyek lakatlan pusztasággá váltak, ember és állat nélkül: Felhangzik még a vidám örvendezés hangja, a vőlegény és a menyasszony hangja, és azoké, akik így énekelnek: Adjatok hálát a Seregek URának, mert jó az ÚR, mert örökké tart szeretete! Hálaadó énekek jönnek az ÚR házába, mert jóra fordítom az ország sorsát, és olyan lesz, amilyen régen volt - ezt mondja az ÚR” (4-11. vers). Isten tehát megígéri, hogy helyreállítja Izráel népét. Isten megígéri, hogy ő maga viszi ezt véghez. Ezt a földet, mely ma sivár és kietlen, egy napon vidám örvendezés hangja tölti be.

A vőlegény és a menyasszony hangja. Hálaadó ének hangja, ahogy a nép ismét az Őr házába megy, hogy Istent dicsérje.

„Ezt mondja a Seregek URa: Ezen az ember és állat nélkül maradt pusztá helyen és ennek minden városában fognak még pásztorok tanyázni, akik nyájukat legeltetnek. A hegyvidék, az alföld és a Délvidék városaiban, Benjámin földjén, Jeruzsálem környékén és Júda városaiban átmegy még a nyáj a számadó keze alatt - ezt mondja az ÚR. Eljön még az idő - így szól az ÚR -, amikor valóra váltom azt a jót, amit Izráel és Júda házáról ígértem. Azokban a napokban és abban az időben igazi sarjadékot sarjasztok Dávidnak, aki jog és igazság szerint jár el az országban” (12-15. vers). Kiről is van itt szó? Jézus Krisztusról. Arról beszél itt Jeremiás, hogy amikor Krisztus visszatér és megalapítja országát, Isten visszaviszi Izráel népét a földjére, és saját kezüleg táplálja majd őket. *„Azokban a napokban szabad lesz Júda, Jeruzsálem is biztonságban él, és így fogják nevezni: Az ÚR a mi igazságunk! Mert így szól az ÚR: Nem halnak ki Dávid utódai; lesz, aki Izráel házának trónján üljön. És nem halnak ki a lévita papok utódai sem; lesznek, akik égőáldozatot mutatnak be, ételáldozatot égetnek, és véresáldozatot készítenek szíнем előtt mindenkor”* (16-18. vers). Várjunk csak! Miért mutatnak be áldozatot Krisztus visszatérése után? Hiszen nem Krisztus volt a végleges áldozat? Igen. A bűneinkért. De vegyük csak észre, hogy ebben az ígérésben szó sincs a vétekáldozatokról! A vétekáldozat már szükségtelen. Az égőáldozat viszont az Úrnak való odaszánás jele volt. Ilyenkor odavittek egy bárányt, aki levágta az állatot, majd megsütötte, egy részét megtartotta az Úrnak és magának, a maradékot pedig az fogyasztotta el, aki a bárányt az Úrnak felajánlotta. A bárány egy részét tehát, a zsírját például égőáldozatként felajánlották az Úrnak. Az odaszánás jele volt ez. Mintha azt mondanánk: „Istenek, és odaszánom neked az életem!”. Az Úrral való közösség jelképe is volt, hiszen a bárányból az áldozatot felajánló is evett. Ez jelképezte az Úrral való közösséget és egységet. Az ételáldozattal is ez volt a helyzet. Az Istennel való közösséget jelképezte. Vétekáldozatra azonban többé nem volt szükség. A királyság korában ismét lesznek bizonyos áldozatok Jeruzsálemben – mi is megyünk majd és jókat lakmározunk, ahogy az Úrral együtt elfogyasztjuk a bárányt és bámulatos közösségben leszünk vele!

„Így szólt az ÚR igéje Jeremiáshoz: Ezt mondja az ÚR:” – egyesek azt mondogatják, hogy Isten örökre elvetette magától Izráelt, és az egyháznak át kell mennie a nagy nyomorúságon, figyeljük csak meg, mit mond minderről Isten - *„Ha érvénytelenné tudjátok tenni a nappalra és éjszakára vonatkozó szövetségemet úgy, hogy ne legyen nappal és éjszaka a maga idejében, akkor válik érvénytelenné szolgálommal, Dáviddal kötött szövetségem is úgy, hogy nem lesz fia, aki a trónján uralkodjék; meg szolgálommal, a lévita papokkal kötött szövetségem is. Amilyen megszámlálhatatlan az ég serege, és megmérhetetlen a tenger fővenye, úgy megszorítom szolgálomnak, Dávidnak az utódait és a lévítákat, akik nekem szolgálnak. Azután így szólt az ÚR igéje Jeremiáshoz: Nem veszed észre, mit beszél ez a nép?*

Azt, hogy elvetette az ÚR azt a két nemzetséget, amelyet kiválasztott – ma is ezt mondogatják az emberek: Isten kiválasztotta őket, most meg elvetette - „*Népemet pedig azzal csúfolják, hogy az már nem is számít nemzetnek előttük. Ezt mondja az ÚR: Ha már nem lesz érvényben a nappalra és éjszakára vonatkozó szövetségem, ha már nem én szabom meg az ég és a föld rendjét, akkor vetem el Jákóbnak és szolgálóknak, Dávidnak az utódait is úgy, hogy nem választok ki utódai közül senkit, aki uralkodnék Ábrahám, Izsák és Jákób utódain. Mert én jóra fordítom sorsukat, és megkönyörülök rajtuk*” (19-26. vers). Isten tehát újra meg újra kijelenti, hogy ismét munkálkodni fog Izráelben.

Ezen a ponton egy másik időszakhoz kapcsolódó prófécia csoportjához értünk. Ez az a prófécia, ami miatt Cidkijjá Jeremiást börtönbe vetette a 32. fejezetben. 34. fejezet: „*Az ÚR igéje szólt Jeremiáshoz, amikor Nebukadneccar, Babilónia királya egész hadseregével meg az uralma alatt álló országok minden királyságával és népével ostromolni kezdte Jeruzsálemet és a többi várost. Ezt mondta az ÚR, Izráel Istene: Menj, szólj Cidkijjának, Júda királyának, és mondd meg neki, hogy így szól az ÚR: Ezt a várost Babilónia királyának a kezébe adom, és ő fölperzseli azt*” – ettől dühbe gurult a király, és börtönbe záratta a prófétát - „*Te sem menekülsz meg a kezéből, hanem minden bizonnyal elfognak, és átadnak neki. Szemtől szembe látod meg a babiloni királyt, személyesen beszél majd veled, és Babilonba kerülsz*” – erre utal Cidkijjá is korábban, többek között ezért is veti börtönbe Jeremiást – „*De azért halld meg az ÚR igéjét Cidkijjá, Júda királya! Ezt mondja rólad az ÚR: Nem fegyvertől fogsz meghalni! Békességben halsz meg, és amilyen gyásztüzet gyújtottak őseidnek, az előbbi királyoknak, elődeidnek, olyat gyújtanak neked is, és így siratnak el: Jaj, uram! Ezt határoztam! - így szól az ÚR. Akkor jelentette ki mindezt Jeremiás próféta Cidkijjának, Júda királyának Jeruzsálemben, amikor Babilónia királyának a hadserege ostromolta Jeruzsálemet és Júda megmaradt városait, Lákist és Azékát; mert Júda városai közül csak ezek a megerősített városok voltak már meg. Az ÚR igéje szólt Jeremiáshoz, miután Cidkijjá király egyezséget kötött Jeruzsálem egész népével, hogy hirdessék ki a rabszolgák felszabadítását, és engedje szabadon mindenki héber rabszolgáját és rabnőjét, és ne tartsa szolgaságban senki júdai embertársát. Engedelmeskedtek is a vezetők valamennyien meg az egész nép; belementek az egyezésbe, hogy mindenki szabadon engedi rabszolgáját és rabnőjét, és nem tartja tovább senki szolgaságban őket. Engedelmeskedtek, és elengedték őket, de azután visszakényszerítették a szabadon bocsátott rabszolgákat és rabnőket, és erőszakkal újra rabszolgákká és rabnőkké tették őket. Ekkor így szólt az ÚR igéje Jeremiáshoz: Ezt mondja az ÚR, Izráel Istene: Én szövetséget kötöttem őseitekkel, amikor kihoztam őket Egyiptom földjéről, a szolgaság házából, és azt mondtam, hogy minden hetedik esztendőben engedje el mindenki héber embertársát, aki eladta magát. Miután hat évig a rabszolgád volt, engedd szabadon! De őseitek nem hallgattak és nem figyeltek rám. Ti viszont most megtértetek, és azt tettétek, amit én helyesnek látok. Kihirdettétek a rabszolgáknak a szabadulást, és egyezséget kötöttetek szímem előtt abban a házban,*

amelyet az én nevemről neveztek el. De azután újra meggyaláztatok nevemet, mert mindenki visszakényszerítette rabszolgáját és rabnőjét, akit kívánsága szerint szabadon bocsátott; és erőszakkal újra rabszolgákká és rabnőkké tettétek őket. Azért ezt mondja az ÚR: Ti nem engedelmeskedtetek nekem igazán, amikor szabadulást hirdettetek: ember az embertársának és felebarátjának. Most azért én hirdetek nektek szabadulást - így szól az ÚR. Odaadlak titeket a fegyvernek, a dögvésznek és az éhínségnek, és elrettentő példává teszlek benneteket a föld minden országa számára. Az egyezséget megszegő embereket pedig, akik nem tartották meg az előttem kötött egyezés szavait, olyanokká teszem, mint azt a borjút, amelyet kettévágtak, és átmentek a részei között. Júda és Jeruzsálem vezetőit, az udvari embereket, a papokat és az ország egész népét, akik átmentek a borjú részei között, odaadom ellenségeik kezébe, az életükre törők kezébe; holttestük pedig az égi madarak és a földi állatok eledelévé lesz. Odaadom Cidkijját, Júda királyát és vezéreit is ellenségeik kezébe, az életükre törők kezébe, a babilóniai király hadseregének hatalmába, amely most elvonult innen. Mert parancsot adok - így szól az ÚR -, és visszahozom őket ehhez a városhoz: megostromolják, beveszik és fölperzselik. Júda városait pedig lakatlan pusztasággá teszem!" (1-22. vers). Mindez tehát a megszegett szövetség miatt történik. Jól tették, hogy a törvény értelmében a rabszolgákat elengedték. Zsidó embert nem tarthattak rabszolgaként, pontosabban csak hat évig, mert a hetedik évben szabadon kellett bocsátani. erről már korábban is beszéltünk. Az ember idestova hatezer éve a Sátán rabszolgája. Közel van szabadulásunk napja, amikor eljön Krisztus ezeréves királysága. Akkor a Sátánt megköti majd ezer évre.

35. fejezet: „Így szólt az ÚR igéje Jeremiáshoz, Jójákimnak, Jósiás fiának, Júda királyának az idejében:”- most tehát még korábbra megyünk vissza az időben, a Cidkijjá uralkodását megelőző időszakba, amikor Jójákim, Jósiás fia volt a király Júdában – „Menj el a rékábiak háza népéhez, és beszélj velük; vidd be őket az ÚR házának egyik kamrájába, és adj nekik bort inni! Magam mellé vettem tehát Jaazanját, aki Jirmejá fia, Habaccinjá unokája volt, továbbá a testvéreit és valamennyi fiát: a rékábiak egész háza népét. Bevittem őket az ÚR házába, Hánán fiainak a kamrájába, aki Jigdaljának, az Isten emberének volt a fia. Ez a kamra a vezetők kamrája mellett volt, Maaszéjának, Sallum fiának a kamrája fölött, aki ajtóőr volt” (1-4. vers). Temérdek név, melyek nem sokat jelentenek nekünk. A lényeg azonban, hogy Isten azt mondja, menjen el a rékábiak háza népéhez, vigye el őket az Úr házának meghatározott kamrájába, és tegyen eléjük bort, úgyhogy Jeremiás meg is tette. „Itt a rékábiak háza népének a fiai elé borral telt kelyheket és poharakat tettem, és ezt mondtam nekik: Igyatok bort! De ők így feleltek: Nem iszunk bort, mert a mi ősünk, Jónádáb, Rékáb fia ezt parancsolta nekünk: Ne igyatok bort soha, se ti, se a fiaitok! Házat se építsetek, gabonát se vessetek, szőlőt se ültessetek, birtokotok se legyen! Hanem sátorban lakjatok egész életetekben, hogy sokáig éljetez azon a földön, ahol jövevények vagytok! És mi hallgattunk ősünknek, Jónádábnak, Rékáb fiának a szavára, mindarra, amit parancsolt

nekünk, hogy ne igyunk egész életünkben bort, se mi, se feleségünk, se fiaink, se leányaink; és házakat se építsünk, hogy azokban lakjunk; ne legyen szőlőnk, szántóföldünk és vetésünk sem, hanem sátrakban lakjunk. Engedelmeskedtünk tehát, és mindent úgy tettünk, ahogyan ősünk, Jónádáb parancsolta. Csak amikor fölvonult Nebukadneccar, Babilónia királya az ország ellen, akkor mondtuk: Jertek, menjünk Jeruzsálembe a káldeusok és az arámok hadserege elöl! Ezért lakunk Jeruzsálemben” (5-11. vers). Nomád népről van tehát szó, akik sátrakban laktak és nem ittak bort. Mind a mai napig találunk Izráelben hozzájuk hasonló embereket, akik sátrakban laknak. Az izraeli kormány ugyan épített nekik házakat, de ezek az emberek egyszerűen nem szeretnek házban lakni, és továbbra is sátrakban élnek. Érdekes emberek. Nem isznak bort, javarészt pásztorkodásból élnek, és sátrakkal együtt vándorolnak helyről-helyre. A beduinok is hasonlóak ezekhez a rékábiakhoz, akiknek nagyon régen apáik megparancsolták, hogy ne tartózkodjanak a bortól és ne lakjanak házakban, és íme, mind a mai napig ragaszkodnak ezekhez az utasításokhoz!

„Ekkor így szólt Jeremiáshoz az ÚR igéje: Ezt mondja a Seregek URa, Izráel Istene: Menj, és mondd meg Júda férfiaknak és Jeruzsálem lakóinak: Miért nem okultok, és miért nem hallgattok beszédemre? - így szól az ÚR. Jónádábnak, Rékáb fiának a szavait megtartották. Ő azt parancsolta fiainak, hogy ne igyanak bort; nem is ittak a mai napig sem, hanem engedelmeskedtek ősük parancsának. Én is szóltam hozzátok, idejében szóltam, de ti nem hallgattatok rám” (12-14. vers). Isten rámutat a helyzet abszurditására: „Itt vannak ezek az emberek, és hiába kínálom őket borral, nem isznak belőle, mert sok-sok évvel ezelőtt atyáik meghagyták nekik, hogy bort ne igyanak. Ők pedig mind a mai napig engedelmeskednek Jónádáb parancsának. Hozzátok is szóltam, de nem hallgattatok rám! Ez a csoport atyái hangjára hallgat, rám viszont nem hallgattok, hiába szólok hozzátok!”. „Elküldtem hozzátok szolgálóimat, a prófétákat, idejében küldtem, és ezt mondtam: Térjen meg mindenki a rossz útról! Jobbítsátok meg tetteiteket, ne kövessetek más isteneket, és ne tiszteljétek őket! Akkor azon a földön lakhattok, amelyet nektek és őseiteknek adtam. De ti nem figyeltetek és nem hallgattatok rám. Jónádábnak, Rékáb fiának az utódai megtartották ősük parancsát, amit az megparancsolt, de ez a nép nem hallgatott rám. Azért ezt mondja az ÚR, a Seregek Istene, Izráel Istene: Elhozom Júdára és Jeruzsálem minden lakójára mindazt a veszedelmet, amit megmondtam. Mert beszéltem hozzájuk, de nem hallgattak rám, hívtam őket, de nem válaszoltak. A rékábiak háza népének pedig ezt mondta Jeremiás: Így szól a Seregek URa, Izráel Istene: Mivel ti hallgattatok ősötöknek, Jónádábnak a parancsára, megtartottátok minden parancsát, és mindent úgy tettetek, ahogyan ő parancsolta nektek, azért így szól a Seregek URa, Izráel Istene: Nem halnak ki Jónádábnak, Rékáb fiának az utódai, szíнем előtt maradnak mindenkor!” (15-19. vers). Ezek az emberek még mindig léteznek – Isten megígérte, hogy megőrzi őket. Ők a rékábiak, akik Jónádáb utasításának engedelmeskedve még továbbra sem fogyasztanak bort és nem

élnék házakban. Rendkívül érdekes emberek! Isten pedig kijelenti, hogy nem is tűnnek el soha. „Az én népem elpusztul és szétszéled, de ezek a rekábiak maradhatnak!”.

Mindezt azért jegyezték fel, hogy tanuljunk belőle, nem pedig azért, hogy fejünket csóválva szörnyűlködve mondogassuk: „Nézd csak, milyen borzasztó dolgokat művelt Izráel! Hát nem szörnyű, hogy megszegték a szövetséget és hátat fordítottak Istennek?! Hát nem borzasztó, hogy hamis isteneket imádtak? Hát nem szörnyű, hogy Istennek ki kellett rájuk öntenie ítéletét?”. Mindez nem azért íródott, hogy jól megkritizálhassuk Izráel népét, hanem azért, hogy tanuljunk hibáikból, és mi már ne kövessünk hamis isteneket. Figyeljünk oda Isten hangjára, engedelmeskedjünk neki, keressük az Urat teljes szívvel, éljünk egy neki tetsző életet, és ne fordítsunk hátat Istennek.

Az Úr legyen veletek, áldjon és segítsen meg benneteket ezen a héten, ahogy neki tetsző életet éltek, és az Úr munkáját végzitek. Engedelmeskedjete az ő hangjának, és legyetek vele közösségben! Legyen nagyszerű és áldott hetetek! Jézus nevében, ámen.